

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru strălăutate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidieceane Sibiu, strada Măcelarilor 47.

Correspondențele sînt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refușă. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rîndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Românii din Ungaria.

III.

(Urmare.)

Că Romanii în părțile unde năvăliau barbarii nu au avut viață tîgînită, nu incăpe îndoială. Resboaiele de atunci erau împreunate cu cruzimi mai brutale ca în timpul nostru. La năvălirea cea dintăiu locuitorii împărăției, mai cu samă din cetăți, se retrăgeau în locuri cari le ofereau siguranța. Archivele și caselle publice negreșit că se vor fi luat măsuri ca se nu cadă pradă în mâinile barbarilor. Așa ceva se întemplantă chiar și în zilele noastre, când resboaie se poartă între armatele staturilor moderne. Cu deosebire în timpul Hunilor, fuga sau retragerea era foarte obicinuită, pentru că Hunii când încungiurau timp mai îndelungat o cetate și pe urmă o luau, omorau ce le venia înainte, ardeau și risipiau cetățile încât unele dispăreau cu totul de pe fața pămîntului și pentru totdeauna, altele pe timp îndelungat.

Retragerea sau fuga locuitorilor înse nu era identică cu părăsirea generală a provinciilor. Barbarii cum am dis erau trecători, imperățiile lor efemere. Politicii romani de atunci încă nu renunțau așa lesne la pretensiunile lor asupra provinciilor imperăției. Lipsesc dară momentele, care se fie înduplecat pe oamenii dedați la stabilitate ași lua pe barbari de model și a se porni la călătorii în lumea largă.

De altă parte mai este a se cumpani, că nici în imperăție soarta poporului nu era strălucită. Împărăția era în decădere și poporul, va se dîcă munca și sudoarea lui, era exploatată de puternicii, cari își sciură concentra averi mari în mâinile lor. Deci poporul se bucura numai de numele libertății în imperăție și nu perdea mult, mai numai că schimba stăpânii. Exploatați mai nainte de Romani, acum trebuiau se dea din câștigul după

asudoarea lor străinilor. Hyeronim, Priscu și Salviani toți trei Romani, constată că Romanii sub barbari se aflau după împregiurări a oreă mai bine ca în imperăția romană și că Romanii nici nu prea aveau mare dorință de a fi reincorporați în imperăție. Trimisul imperătesc din Roma nouă (Constantinople) Priscu la curtea lui Attila spune, că a dat de un Roman care se află foarte bine între Huni și ajunsese în mare vază. Același Priscu mai spune că la curtea lui Attila, Romani se aflau în pozițiuni însemnate și că și la mesele lui se audia vorbinduse limba romană.

Ne am întinde prea departe când am înșira toate momentele câte se pot înșira încă pentru a arăta că Romanii nu au părăsit Dacia cu ușurința cu care i strămută unii scriitori preste Dunăre.

Dl Hunfalvy cred, nu dela sine, ci tot după Roesler, a găsit un moment foarte ponderos contra continuității Romanilor în biserica acestora, pentru că, dîce „până în suta a 14 nu amintesc nimenea de biserica românească”.

Ne pare rău că trebuie se ne ferimurim cât se poate și în ceea ce privește punctul acesta. Se pare că dl Hunfalvy în privința aceasta își închipuiesc din capul locului o Ungarie convertită pur și simplu la biserica apusană (romano-catolică). Desconsideră mai departe antagonismul bisericeii apusene contra bisericeii ortodocse resăritene și din premisele aceste face conclusiuni.

Creștinismul au sărbătut treptat în imperăția romană. Abia în seculul al 4 il vedem ajuns a fi recunoscut de stat. Barbarii cei dintăiu cari au năvălit în imperăția romană, Goții, sînt însă creștini. Creștinismul lor își are originea din contactul cu imperăția romană înainte de a se fi arătat în Dacia, până când se aflau pe malurile nordice ale mării negre. Ulfila, de origine din Cappadocia, căduț în prinsoare cu părinții săi la

Goți pe la anul 258, a fost cel mai de frunte apostol al Goților. La început ortodox, mai apoi arian, a introdus arianismul între Goți. Un contemporan al său Maximin episcop în părțile dunărene (în Dacia?) este cel dintăiu autor al biografiei lui Ulfila. Semn dară că creștinismul a existat în Dacia pe atunci. Phyllostorgiu atestă mai departe ca Ulfila s'a chirotoit în imperăția romană. Istoria bisericeii creștine din timpurile acele ne spune apriat că arianismul s'a răspândit în orient foarte tare. Când s'a sterpit arianismul orientul a ramas ortodox.

Religiunea care a trebuit se fie mai răspândită în părțile aceste a fost la venirea Maghiarilor cea ortodocșă resăritenă. Scirile cele mai vechi atestă aceasta. Insuși regele Stefan a întemeiat o monastire ortodocșă (Vesprim) în Ungaria. Împregiurarea că regele Stefan a primit și introdus ritul latin nu are altă importanță, decât introducerea unei novațiuni pe lîngă a cărei răspîndire la indemnul papilor au stăruit așa de mult și următorii regi ai Ungariei.

Românii așa dar cari erau creștini după cum atestă și Iung, provocându-se la „vita S. Sabae și Nicetae” încă din seculul al 3 lea, au trebuit se fie ortodocși, de oare ce numai cel dintăiu rege ung. au început cu introducerea apusanismului în Ungaria. Dar dl Hunfalvy însuși nu poate trage la îndoială biserica otodocșă organizată cu episcopi în 1234, pe care papa Grigorie IX îi numesc „pseudoepiscopi.” Și dacă la 1234 biserica ortodocșă era organizată în eppii, aceste nu s'au putut preste noapte și la o populațiune care atunci, după dl Hunfalvy și profesorul seu Roesler, era pe drum așa dîcînd cătră ținuturile aceste.

Locul unde au residat acesti eppi puțin împoartă. Destul este dacă au existat. Ear dacă papa poruncesce regelui Bela ca se silească pe Romani a se face papisti, de bună seamă au trebuit se fie în Ungaria, unde pute se aibă regele vre-o influință asupra lor.

Mai departe nu ne putem întinde căci nu putem face istorie. Este de ajuns înse și atăta pentru a risipi nedumeririle acelora ce și în privința aceasta vor se ne dispute continuitatea.

Dl Hunfalvy, ca și formularul său Roesler, deduce întreruperea existenței Romanilor în părțile Daciei și din împregiurarea, că nu s'au păstrat numiri vechi, pe cum s'au întemplant în alte părți. Iung în cartea sa „Römer und Romanen” arată necunoscînta sau nesinceritatea istorică a lui Roesler, prin urmare și a lui Hunfalvy. Iung spune, că o sumă de riuri au păstrat numirile de cetăți romane până în ziua de astăzi, care dovedesc, că continuitatea populațiunii romane n'a fost întreruptă nici odată. Așa amintesc de valea Ampoiului, care a păstrat numirea *Ampelum*; Berzava un riu lateral al Timișului, care a păstrat numirea stațiunei *Bersovia*, Cerna al coloniei *Zerna*; „*Samus*” se chema în timpul Romanilor ținutul Someșului. Iung mai înșiră și alte numiri de riuri și de munți care aparțin limbei romane și române.

Încât pentru numirile cetăților distruse de barbarii, cari au urmat unii după alții în intervaluri relativ scurte, în timp de nouă seculi, acele nu s'au păstrat după cum se află în itinerarii. La mintea sănătoasă a omului este că între viforuri cari durează nouă seculi e greu de a înnoi cetăți distruse și preste tot de a zidi cetăți. Cu toate acestea întrebarea aceasta e cu mult mai grea, decât se poată fi deslegată prin o simplă negațiune sau prin afirmațiunea, că numirile sînt toate de origine slavonă și maghiară. Numirile moderne al cetăților din părțile fostei Dacie ar merita a fi supuse unui studiu mai profund de cum s'a făcut până acum, dar din partea bărbaților nostri. După numirile cetăților și sateelor cum sînt astăzi și se vede că cu deosebire cele maghiare sînt fabricate în mare parte, în ținuturi locuite de Romani, din numirile românești, unele ca se nu le mai poți cunoaște

FOIȚA.

Generalul Garibaldi. *)

Giuseppe Garibaldi s'a născut la 4 Iulie 1807 în Nizza. Ca fiu al unui marinar, el a intrat de timpuriu în marina Sardiniei, arătând deja pe atunci prezență de spirit și prudență, o compătimire vie pentru cei mizeri și persecutați, lealitate și o inimă bărbătească, nobilă și pe lîngă acestea un fel de plăcere pentru aventuri. De pe la 1831 inițiat fiind în planurile lui Mazzini și ale altor patrioți, pentru liberarea și unirea Italiei, s'a entusiasmat pentru mișcarea cea nouă. Astfel a luat parte și la complotul din 1834, ce a avut un finit rîu prin expediția lui Mazzini și deci a trebuit se fugă; la 5 Februarie 1834 a scăpat în Francia. Fiind condamnat la moarte în patrie, duse mai mulți ani o viață nestatornică, a fost un timp oare care în serviciul beului de Tunis, apoi la 1846 în serviciul republicii din

*) „Resboiul”

America de sud Rio Grande do Sul și Montevideo, unde cu nave (adunate de dînsul) s'a făcut temut Brasilianilor ca comandant, trecînd printr-o scoală minunată pentru chipul de a purta resboiul, ceea ce a arătat mai tîrziu pe uscat în Italia ca șef al vîntătorilor

În America s'a căsătorit cu o speniolă Anita, pe care a aflat-o de asemenea înfocată pentru cauza sfîntă a popoarelor, dar nu sentimentală ci activă în luptă pe Marea deschisă. Deși numit general la 1846 de cătră bogatul oraș Montevideo, el refușă acest rang, trăind cu familia sa (Anita îi născuse un fiu, Menotti) din mica se leafă de soldat, dînd chiar și din aceasta o parte spre a ușora unora nenorocirile resboiului. La izbucnirea mișcării în Italia prin urcarea pe tron a lui Pius IX, 1847, Garibaldi își oferî serviciile nunciului papal din Rio de Janeiro, dar nu primi respuns din Roma. La 1848 Aprile se înbarcă cu 54 camerați de arme și după un ecil de 14 ani veni earăși în patrie, tocmai când se terminase prima pe-

rioadă fericită a resboiului Italiei de sus. El voi se între în serviciul regelui Carol Albert, dar fu respins și însărcinat prea tîrziu cu formarea unui corp de voluntari de cătră comitetul de apărare din Milan; după expirarea armistițiului încheat între Carol Albert și Radetzky, el a combătut cu bravură în mai multe locuri cu cei 1500 oameni ai săi pe Austriacii superiori la numer, dar în fine a fost silit a se retrage, din fața vrășmașului mai numeros, pe teritoriul elvețian. Această perseverență temerară în mijlocul descurajării generale i-a procurat la Italieni o extraordinară popularitate, Sicilienii îl chemară se apere insula contra lui Ferdinand II din Neapole. Dar Garibaldi remase în Toscana, adună aci cete nouă și năvăli în statul papal, însă generalul Zucchi îl sili se depuie armele. Fiind că papalitatea își probă în curînd incapacitatea de a intra pe o cale liberală, Garibaldi intră în serviciul guvernului provisoriu din Roma, stabilind cartierul general la Macerata apoi la Rieti. Cu o severitate de fer el ținu disci-

plina în cetele sale; soția sa funcționa ca căpitan și la retragerea din Roma a dat strălucite probe de curagiu. Fiind ales în parlamentul roman, Garibaldi făcu în prima sedință, la 5 Febr. 1849 propunerea pentru proclamarea republicei, dar apoi se întoarse la legiunea sa.

Toate succesele, câștigate de Romani în timpul asediului Romei de cătră francezi, se datoriau lui Garibaldi; deși n'a aprobat planul de resboi al triumvirilor, totuși în timpul cel mai periculos a dat exemplu de supunere absolută și a manifestat o rară întrepiditate și abilitate, sciind a se folosi de împregiurări. La prima înaintare a francezilor i-a bătut și prin apărarea Porței San Pancrazio a silit pe mareșalul Oudinot se împresoare formal orașul. Tot așa s'a distins la atacurile reușite asupra Neapolitanilor la Palestrina și Velletri. Când francezii luară orașul, Garibaldi cu cei 1550 oameni ce i mai rămăseseră trecu pe teritoriul Neapolei, spre a provoca o rescoală acolo. Soția sa avî servicii de adjutant. Trupele austriace

originea și ca să se înfățișeze originale maghiare. Pe împregiurarea aceasta se vede că dl Hunfalvy pune mare pond și spune de multe ori cu mândrie, că cutare loc în limba maghiară se numește așa și uită, sau ce e mai probabil, nu știe dacă acel cutare loc nu are și nume românească.

Dar ce au să dăcă lucruri care încă nu sunt din destul studiate față cu împregiurări cari dovedesc că în 1164 Românii se aflau în vecinătatea Galiei? Așa dară înainte de termenul pe care l'au pus Roesler, și după el Hunfalvy, ca să se poată „străcură” preste Dunăre în fosta Dacie.

Împregiurarea dar că sub Aurelian nu s'au dus Romanii din Dacia cu cățel cu purcel preste Dunăre; împregiurarea că până pela începutul secolului al 7. nu numai se găsește Romani pe teritoriul Daciei, dară și legăturile politice cu Roma veche sau nouă se intrerup, dar nu se sfârșesc; că în suta a douăsprezecea Romanii se găsește vecini cu Galia, va să dăcă în nordul estem al Daciei, ceea ce n'ar fi cu puțință, dacă ar fi început a trece Dunărea spre a se așeză numai în suta a treisprezecea; împregiurarea că numirile parte sunt păstrate în limba română și încât s'ar pără dubioase, nu sunt studiate de ajuns; ne întăresce în continuitatea locuiri Romanilor desvoltați (prin asimilarea barbarilor, cari se așeză satornic pe lângă dâșii) în Români. De unde urmează că cronicarii cei vechi ai Maghiarilor, ori cât sunt de „poetici” și din cauza aceasta desprețuiți de „erudiții” moderni, înfățișează venirea Maghiarilor în părțile noastre mai aproape de adevăr de cât cismarii politici, cari întind biata pe la istoriei pe calapoadele lor politice după fașoane „pragmatice”, fără pic de considerare la adevărul istoric.

Maghiarii dar când au venit au găsit pe Români unde sunt și astăzi, în organisme politice și bisericesci. La presupunerea aceasta ne îndreptățește, afară de cele mai sus duse, pe lângă simburile desbrăcat de poezia cronicelor maghiare, și ceea ce trebuie se admită și dl Hunfalvy despre „*libertates sanctorum regum*”, acordate Românilor și mai târziu reclamate de aceștia.

Relativ, Maghiarii au fost un popor mai mic ca celelalte popoare barbare. De trei ori scos de pe teritoriiile în care s'au aflat, era acum a patra patrie ce și o căutau. Dl. Hunfalvy dice că părțile locuite astăzi de Români în Ungaria proprie și Transilvania, au fost mai mult ocupate decât cucerite. Cronicariul anonim ne spune de ciocniri cu Românii și apoi de împăcări și încumetriri. Din amândouă fe-

lurile de supozițiuni se vede, că organismele românești erau atunci viguroase și Maghiarii cu puterea n'au putut să se facă stăpâni preste ele. De aceea norocul cu sabia l'au căutat Maghiarii mai mult spre apus decât spre răsărit. Bătăia ce li au dat-o Nemții pe câmpia Lechului i a îmblânzit și s'au lăsat de cuceriri și prădări și s'au gândit la o viață pacinică.

Odată puși pe calea aceasta au început a se organiza ei între sine și a primi și organizațiunile aflate deja.

La mijlocul acesta se vede că s'au vădut regii lor prevădători și pentru ca se poată mai curând înfrâna pasiunile cele desfrânate ale elementului aplecat spre o viață resboinică și prădătoare. Astfel se poate explica și sentența celui dintâiu rege: *Regnum unius lingue imbecille et fragile est.*

Din cele ce vor urma vom avea ocaziune să vedem, cum instituțiunile aflate de Maghiari au fost recunoscute și cum numai treptat s'au delăturat, după ce puterea maghiară au prins rădăcini în fosta Panonie și cum numai în timpurile mai dincoace au nivelat acele instituțiuni și pe urmă au trecut și la nivelarea naționalităților.

Revista politică.

Sibiu, în 26 Maiu.

Benjamin Kallay este denumit ministru com de finanțe. Crisa aceasta dară ar fi dusă de pe lume. După unele diare vieneze denumirea aceasta ar însemna învingerea influenței ungurești și aneșarea provinciilor ocupate.

„D. Ztg” aduce într'un articol cu denumirea aceasta clătinarea ministeriului Pirociana din Serbia.

Croații fac în Fiume lucruri cari seamănă cu cele de deunădi din dieta croată. „Ung. Post” spune că poporul agitat a navălit asupra casei unui cetățean Malle, au spart ferestile și s'au apucat se spargă și poarta. Malle au dat mai multe focuri de revolver asupra mulțimei. Vecinii și gendarmii ce erau acolo au auzit strigând „omorîți pe Maghiarul,” dar n'au dat ajutoriu atacului și așa acesta a trebuit să se apere cu revolverul. Este de temut că provocațiuni de aceste se vor mai repeta.

Desbaterea creditului de pacificare în dieta Ungariei.

(Urmare.)

În ședința din 22 Maiu n. D. Dr. Carol Wolff rosti o cuvântare lungă

și interesantă. Eată în resumat cuprinsul acesteia: „Domnilor, dice D. Wolff, D. dep. Ivanka a întrebat pe Sasi, de le convine Daco-românia pe care a descris-o dâșul cu atâta foc sau ba? Eu voi fi așa de liber, și voiu cerca să răspund la întrebare (S'auzim!).

Domnilor! Noi (sasii) nu suntem nepăsători față cu soarta Ungariei (O voce din stânga estemă: Ne putem închipui!) și ne interesăm de soarta patriei noastre. Eu din parte-mi mă tem, că politica și administrațiunea internă de acum a Ungariei nu împedecă realizarea concepțiunilor teritoriale a D. Ivanka (Proteste în stânga estemă). Și nu mă pot scuti de acea ingrigire, că tocmai politica aceasta lucră în direcțiunea de a se forma Daco-România, care va înghiți Transilvania, pe Sasi și o parte însemnată din rasa maghiară. De 14 ani încoace Sasii, cari au fost, ca și bravii Săcui pe marginele răsăritene, totdeauna sentinela în pasurile de meadădi ale Transilvaniei ad retinendam coronam (Proteste sgomotoase în stânga estemă) slăbesc. Ei nu pot fi maghiarisați (O voce în stânga estemă: vedem!) dar ori ce slăbire a lor, ori ce încercare de ai maghiarisa va avea rezultatul, că se vor romanisa mai curând, întocmai precum este în Ungaria superioară rezultatul — slovacizarea. În timpurile acestea critice (O voce în stânga: Unde sunt?) rasa maghiară stă acum ca Hercule între două căi: ori joacă *va banque* — *aut Caesar aut nihil* — care se termină cu nimic; ori își asigură domnia peste celelalte naționalități pe basa frațietății și equității.

E lucru foarte natural — continuă D. Wolff, că cestiunea Bosniei să ne facă, să ne întoarcem privirea și asupra relațiunilor noastre interne. Ba ne face să ne punem întrebarea: nu cumva ocupațiunea produce turburare și nesiguranță în afacerile noastre interne? Oare nu s'au voit d. ministru președinte cu anexarea Bosniei din acel motiv, ca se nu se mărească Serbia prin aneșarea Bosniei. Nu e lucru consecvent din partea d. președinte, care în luna de miere a ministeriului său, anunțase contopirea naționalităților, mai târziu să decreteze ocupațiunea, ca astfel să se striviască capul marelui șerpe slav, care se zăcă în Seralievo? Politica, care față cu naționalitățile din partrie pășește agresiv, în loc de a fi împăciuitoare, urmează ca și dincolo de granița țerei, să pășească agresiv (Proteste). Și — continuă d. Wolff, eu am curagiul să afirm că erorile comise în Bosnia nu s'ar fi putut întâmpla, dacă s'ar fi încheiat, și s'ar fi și ținut o pace ono-

rifică între naționalitățile Ungariei. Aceasta nu s'au întâmplat și urmarea a fost — Bosnia. Dară de aceasta putea și poate fi vorba numai atunci, când bărbații de stat maghiari vor realiza îndreptățirea de o protivă a naționalității — care acum stă numai pe hârtie și nici acum complet și în fine când vor renunța definitiv dela maghiarizare.

În ce privește pozițiunea țărilor ocupate d. Wolff e de părere, că Bosnia sau să se predea Serbiei, rezervându-se Austriei interesele de comerț, sau să se anexeze amândouă provinciile ocupate în confelegere cu poarta și sub scutul confederațiunei germane. Și precum a făcut mai înainte Maria Teresia și Iosif II, așa și acum va fi necesită casa domniitoare, ca să își asigureze domnia preste provinciile ocupate, prin colonizarea Bosniei și Erțegovinei cu coloniști germani. (Strigări: se emigreze Sasii la Bosnia). Însă — continuă D. Wolff — pentru colonizare nu e de ajuns numai consimțământul guvernului german, ci și amicitia poporului german, care însă nici odată nu se va câștiga prin maghiarizare. Apoi combăte maghiarizarea, ca pe un mijloc care în loc se promoveze binele statului, cășunează inimizții între diferite naționalități, cari diferințe periclitează existența statului.

„Cestiunea de ocupațiune a Bosniei — continuă D. Wolff, stă în strînsă legătură cu alte 2 cestiuni: cestiunea orientului și cestiunea naționalităților. Cestiunea orientului nu poate fi deslegată până ce în monarhia noastră nu e deslegată cestiunea naționalităților în sensul dreptății. Și aceasta nu se va întâmpla de sigur cât timp maghiarizarea se identifică, cu ideea de stat. Mai consult ar fi, ca monarhia noastră se încerce a civiliza țărele ocupate Bosnia și Erțegovina, prin aceea că va face concesii necesare locuitorilor ei: va ridica vașla bisericești gr. or., va îmbunătăți starea membrilor acesteia; va regula pe semibarbarul popor prin disciplină militară, va aduce acolo coloniști care să îmbunătățească starea agricolă a Bosniei și Erțegovinei, va încetățeni industriași și va întemeia cetăți. În acest înțeles — termină d. Wolff, — primesc și eu proiectul de lege.

După dâșul ia cuvântul Geza Polony, care resumează pe scurt vorbirea d. Wolff, la care mai adaugă, că sistemul present de administrare a făcut posibil ca soldatesca să se îngâmfeze, ca să se amestece în cele mai sfinte drepturi ale națiunei așa numite cercuri, cari stau afară de constituțiune; națiunea întreagă se

l'au urmărit însă, silindul să și licențieze în San Marino mai pe toți oamenii. Intenția sa de a se duce în Veneția a fost dejucată la Punta Maestra; o flotilă austriacă i s'au pus în cale, luându-i mai toate luntrile. El scăpă cu soția sa și travestit ca pescar ajuns pe teritoriul piemontez dar fără Anita sa, carea murise la Ravenna în aventuroasa fugă, de urmările unei nasceri. Din ordinul guvernului Sardiniei fiind arestat la Chiavari și adus la Genua, avu se aleagă aci între închisoare și emigrare. El se decise pentru aceasta din urmă, însă Tunisia i era închise prin influența franceză și apărătoriul Romei nu putea călca în Spania; astfel remase ascuns în Tanger, până ce un consul american i oferă trecerea în statele unite, pe când amicii îngrijau de copii săi. În New-York a lucrat la început într-o fabrică de săpun și luminări, apoi a primit un post de căpitan de vapor și ca atare a percut Oceanul pacific până la Kanton. La 1854 s'au întors în Sardinia și după un an de linisită viață în Nizza s'au stabilit cu familia

sa pe mica insulă Caprera, cumpărată de dâșul, unde s'au pus în parte pe agricultură.

De oare ce politica piemonteză condusă de Cavour lucra tot mai energic pentru unitatea Italiei libere sub conducerea Sardiniei, Garibaldi intră la 1856 în comitetul național italian, a cărui țintă era unirea Italiei întregi, sub sceptrul casei Savoya. Alianța Piemontului cu Franța contra Austriei o recunoscă și Garibaldi ca cerută de împregiurări; Cavour din parte-i înlătură antipatia lui Napoleon III contra lui Garibaldi și a voluntarilor sei și pe răspunderea sa puse pe Garibaldi să și organizeze în Piemont cetele de peticeritori austriaci și din Italia medie. Ca general sardinian Garibaldi trecu peste Ticino cu vânătorii Alpilor la 23 Maiu 1859; el raportă ore cari succese asupra generalului austriac Urban, însă oștirea principală fiind departe înapoi, el ajuns în strimtoare, din care fu scăpat numai prin sosirea grosului armatei. La Magenta împedecă pe Urban de a veni în dosul aripei stângi franceze. În bătălia dela Solferino

Garibaldi stetea la poalele munților Tirolului sud vestic.

El împărțăși mânia națională contra terminării subite a războiului și deci primi bucuroș invitarea din Toscana să organizeze divisia toscană, ce stetea în Romagna cu intenția de a aduce insurecția în statul papal și în Neapole, a proclama și aci pe Victor Emanuel de rege al Italiei și apoi fără spriginul francez se meargă a cucerii Veneția. Dar împregiurările politice nu permiseră guvernului piemontez să i dea permisiunea la o asemenea procedere și deci îi puse stavile prin generalul Fanti, numit comandant suprem în Romagna. Garibaldi, pus în disponibilitate ca general piemontez, se retrase în Caprera. O a doua căsătorie, încheiată de dâșul la 1860 cu o frumoasă milană conțesa Raimondi, pe care o cunoscuse în timpul campaniei dela lacul Comer, a desfăcut o încă în ziua nunței, căci el recunoscă, că i s'au dat mâna unei nedemne.

Fiind ales în parlamentul din Turin, Garibaldi protestă în zadar con-

tra cedării Savoiei și Nizzzei către Franța și apoi își dete dimisia ca general sardin și deputat. În curând se puse în fruntea expediției, care plecând din Genua, cu toate obstacolele așezate în cale de guvernul piemontez, se duse în ajutorul insurecției din Sicilia. La 11 Maiu 1860, de și vasele neapolitane îl pendeau, desbarcă la Marsala și deja la 14 Mai dispunea de un corp de 4000 oameni.

În aceeași zi primi prin decret dictatura asupra Siciliei în numele lui Victor Emanuel. După ce respinse, din cinci poziții bine apărute, pe generalul Landi, care cu 3509 oameni trupe regale stetea la Calatafimi, purtă un timp oare-care războiul mic și la 26 Maiu pleacă spre Palermo. Cu toată puterea superioară ce apăra orașul, el făcă atacul la 27 Maiu și deja pe la amiazi mai mult de jumătatea orașului se afla în mâinile sale. La 30 Maiu, generalul neapolitan Lanza îi ceru un armistițiu, după care apoi la 6 Iunie urmă capitularea trupelor regale. Garibaldi numi un ministru și publică o serie de decrete. Pentru re-

că în fruntea acestei legi se află Arhiducele Albrecht, care e pericol pentru constituțiunea și națiunea noastră. (Aprobare în stânga estemă. Strigări în dreapta: la ordine! la ordine!)

Președintele atrage atențiunea d. antevorbitor, că până acum în dietă n'a fost us a se pronunța cineva într'un astfel de mod despre membrii casei regesci. (Aprobare în dreapta; strigări în stânga estemă: aceasta are valoare numai pentru regele).

Polony roagă dieta, că să se îngrijiască de siguranța constituțiunei. Această țintă va fi numai atunci ajunsă, când se va lăsa de Bosnia și vor regula finanțele. Să pronunță pentru votul separat a lui Eötvös.

Ferdinand Eber primește proiectul comisiunei. E Szalay combate politica de până acum a casei habsburgice, aducând citate din un autor german, din o scriere a lui Lokai, ceea ce face pe Președintele să-l amenințe de mai multe ori, ba la urmă era să-i detragă cuvântul.

Szalay însă se exprimă că el nu polemizează cu ministru președinte Tisza și după ce prin un alt citat întărește ce a spus mai sus, se declară pentru votul separat (Aprobare în stânga estemă.)

Alecsandru Hegedüs se pronunță pentru primirea proiectului; ear' Emeric Vester primește propunerea D. Szilágyi.

Ca discursul acestui deputat să termină ședința din 22 Maiu.

(Va urma.)

Correspondențe particulare

ale „Telegrafului Român”

Brașov, 9/21 Maiu 1882. *) În vremea vechie cerul era limpede... soarele strălucia ca un flăcău tânăr. Câmpiile frumoase, împregiurate de munți verzi, se întindeau mai mult decât poate prinde ochiul... păduri tinere umbriau dealurile. Turmele se auziau mugind de departe... și armăsarii nechezau jucându-se prin rășiști. Pe o pajiște verde Libertatea, copilă bălăioară cu coșite lungi și aurite, se juca cu un arc distins. Ferice de oamenii din câmpie, ferice de cei dela munte!”

Așa ne spune Bălcescu în cântarea României. Da, așa era în vremea vechie.

Și astăzi? Nici cerul nu e limpede, .. soarele și-a ascuns rațele. Și le-a ascuns de mila noastră. Câmpiile și astăzi sunt frumoase, munții verzi, și păduri tinere umbresc dealurile.

*) Întârziată din lipsă de spațiu.
Red.

organizarea militară și administrativă a insulei. Apoi, de și prin aceasta ajunsese în o poziție fătășă cu Cavour și guvernul piemontez, își păstră dictatura ba chiar dete afară din Sicilia pe imputernicitul lui Cavour; La Farina, la 7 Iulie. La 21 Iulie capitulă cetatea Milasso; La 28 urmă încheierea unui armistițiu între comandantul din Messina și Garibaldi. La 5 August Garibaldi se pregăti să treacă în continent; la 6 publică o proclamație către locuitori; la 9 trimise dincolo 330 voluntari, la 19 desbarcă și el cu 5000 oameni, de și flota neapolitană crucește în sinul dela Reggio, lua îndată acest oraș, întră deja la 7 Septembrie în Neapole și cu 25,000 voluntari încep la 20 atacul asupra liniei Voltorno, ocupată de trupele regale, și de și cu greutate și după o luptă crâncenă, își mențină poziția pe toată linia și la 8 Octomvrie împresură Capua.

(Va urma.)

Turmele de oi mugesc pe pământul Dobrogei, și armăsarii vor fi nechezând prin rășiștile liberei Românie. Libertatea, amărta de Libertate zace lăntuită din grația stăpânirii și a providențialilor, cari în numele nației dispun de soartea ei. Vai de oamenii dela munte, vai de cei din câmpie.

Tristă ne e situația, și amarul inimei noastre n'are margini. Și ni e mare amarul, căci adenc este somnul, în care ne-am adencit sub frumoasele cuvinte de „Passivitate” și „Neactivitate.”

Un deș, nu știu de care categorie, destul că un deș a venit și a bucinat: „Pasivitate nație română.” Și noi toți am primit pasivitatea pe toate terenurile.

Singuri Brașovenii au spart solidaritatea. Și toți au strigat în gura mare: Brașovul a tradat națiunea.

Brașovenii însă și-au urmat calea, Urmarea a fost că Brașovenii au lucrat, și o eclatantă probă a binecuvântății lor activități a fost și convenirea colegială a reuniunii române de gimnastică și de cântări din 8/20 Maiu a. c.

Programa a fost următoarea:

1. „În codru” chor de dame și bărbați, de Mendelssohn.
2. „Bucuri nevinovate”, chor de bărbați, de Spohn.
3. „Souvenir de Haydn” de Leonard, fantazie pentru violină cu acompaniament de piano.
4. „Hora Sinaiei” de Ventura, chor de dame și bărbați de C. G. Porumbescu.
5. Arie pentru sopran din „Romeo și Julia”, de Bellini.
6. Chorul Nr. 1 din „Anotimpurile” de Haydn.
7. „Proba de cântări”, chor de bărbați cu bas-soli de Kuntze.

Esecutarea a fost foarte reușită. Un chor de dame și bărbați ca cel din Brașov înzadar vei căuta în Ardeal.

Trec peste Nr 3. că i despre el voiu vorbi la urmă. Și aceasta o fac din etichetă către coconite și cocoane.

Frumos a fost executat Nr. 1 „În codru”. Nu știu ce se admiri mai mult talentul dela natură, s'au măiestria de a întrebuița talentul ei. Asemenea Nr. 2 „Bucurii nevinovate” chor de bărbați, sub măestra conducere domnului prof. Pant. Dima. „Hora Sinaiei” se recomandă de sine însăși. Efectul nu se poate exprima în cuvinte. La aplausele publicului, a trebuit se se repete. E vorba de Hora, și încă de Hora Sinaiei. Multe au contribuit ca efectul să fie așa de mare chorul românesc cântă mai frumos Hora, căci ea ese din inimă. Și publicului și manifestă bucuria mai cu entusiasm, căci Hora atinge mai plăcut inima românului. Așa-mi explic eu entusiasmul produs de Hora sinaiei.

Domnișoara Roman este cunoscută publicului român din obiectivele apretări ale Gazetei Transilvaniei, făcute cu ocaziunea reprezentării operei Craiu nou, în care Domniasa a reprezentat pe Anica. Vocea Domnișoarei Roman e foarte simpatice. O mlădiează după plac, încât îndată observi, că ângerașul, care cu simpaticu-i glas și răpescă simțirile, este tot odată și măestru în aplicarea talentelor sale.

Cele șise la Nr. 1 2. sunt a se aplica și la Anotimpurile de sub Nr. 6 al programei.

Proba de cântări a fost minunată. Directorul chorului instruează diferitele voci cu mare diligență și nu trebuie se mai spunem că tot odată și cu multe ostenele. Când ar cugeta omul că e gata cu studiarea nu trebuie se uite nuanțele, dela cari atâră mult efectul dorit. Așa se întâmplă și în proba de cântări. Directorul spune chorului cu politeță că piano fu prea

plin și foarte necioplit. Chorul se supără și nu voesce se mai cânte. Atunci directorul le face imputarea, că așa i respăltesce chorul îngrijirea lui cea multă? La chore apoi tenor II cu mult foc începe: chir Director, chir Director noi n'am gândit așa; și cu mare esacitate esecută chorul întreagă piesa, pentru care bunăvoință și Directorul le spune: Ve ert. Ert bucuros!

Dar domni mei era prea mult a se juca cu mine așa.

Domnul Dima cu rolul Domnului „Chir Director” a conducător alchorului de bărbați a cântat bas solo. Chorul a fost minunat și unde vine tenor II, cu Chir Director, a produs un efect nespun de mare. E de prisos se mai adaog că și Nr. 7 a mai trebuit repetat.

Mi a venit rândul se vorbesc ceva despre Nr. 3, al programei. Domnul Dr. Baiulescu a fost acompaniat de conducătorul chorului. Fui fericit se mai afirm încă, că arcul Domnului Baiulescu e fermecat. Afară de Nr. 3 din programă, la repetițiile aplause a le publicului, Domnul Baiulescu a mai esecutat unele piese naționale între cari primo-locofu „Bălcescu murind.” Efectul a fost mare. Și a trebuit se fie, căci el a fost numai via expresie a simțimentelor produse prin vioara Domnului Baiulescu.

După esecutarea programei a urmat dansul, în sensul programei. Începutul s'a făcut cu „Hora Sinaiei.”

Ca copil mic am crescut la sate. Și ca copil dela sate m'am bucurat de toate avantajele și desavantajele vieții dela sate. Între multe altele, multe mi s'au spus despre fetele de împărat, ce le fură smei, și despre ținele ce înșală pe neesptul păstoraș. Prin urmare în privința ținelor aveam și eu ca mulți alții o imaginație destul de nețermurită.

Convenirea colegială din Brașov m'a făcut se ved pe ținele din povești — în realitate — dansând Hora în sala Hotelului Nr. 1. Și cine va crede că poporul nostru cu respect la ținele lui e prea indulgent, meargă în Brașov și acolo va vedea; și dacă se va reîntoarce fără de a fi atins de sâgeata lui Amor, atunci nu i vom atribui cuvintele:

„De acum sapa și lopata.”

Sunt rari țilele de veselie ale românului. Însă el când se veselesce, se veselesce din inimă. Petrecerea din Brașov încă au fost animată.

Am auzit dela mulți dicându-se, că Brașovul e cu lipiciu. Cine a ajuns odată în Brașov, cu greu va scăpa fără vre un suvenir. Eu era se nu mai scap. Darear Dumneșu se se lipească de toți binefăcătoarea activitate a Brașovenilor, și atunci se va limpedi și cerul, soarele nu și va mai ascunde rațele. Toate vor fi ca în vremea vechie. Libertatea, copilă bălăioară cu coșite lungi și aurite se va juca cu arcul ei distins și „va fi ferice de oamenii din câmpie, ferice de cei dela munte.”

Drumariul.

Cestiunea Dunărei.

Desbaterile în camera României, 1 Maiu.

Discursul

lui M. Cogălniceanu.

(Urmare și fine.)

Austria, dlor, cum v'am spus și altă dată, ține foarte mult la înființarea comisiunei mixte, fie ea primită cu ori ce modificări, căci această comisiune mixtă nu însemnează nimic mai just, decât asigurarea pentru dânsa pe Dunăre a unei pozițiuni excepționale și privilegiate pe care o urmărea dela 1858, și care pururea Europa i-a refuzat-o până acum; această comisiune mixtă este însăși întinderea preponderanței austro-ungare până la marea neagră; spre a ajunge la aceasta, ați văd că Austria nu s'a mul-

țămît a avea la Paris pe contele Beust, diplomatul cel mai încercat și care, în afacerea intereselor încredințate lui, atât era de activ, încât nu permitea consilierilor săi de legățiune să meargă la minister, ci se ducea singur, el așa de bătrân și de trei patru ori pe săptămână ca un june de 20 ani, urca cele trei caturi, cari conduc la biourile ministerului de externe francez, și a trimis la Paris și pe contele Wolkenstein, care fusese ales de contele Kalnoki ca ambasador pentru Petersburg, și pe care în loc să-l trimită la postul său, l'a trimis la Paris ca să trateze cestiunea. Din acestea numai vedeți câtă importanță pune Austria, încât pe ambasadorul numit la curtea cea mai importantă pentru Austro-Ungaria, a preferit a-l trimite mai întâiu la Paris unde a ședut luni întregi.

În adevăr, contele Wolkenstein a isbutit așa de mult în misiunea sa de ministru, încât vă pot asigura că dacă ași fi pus în alternativa dureroasă de a alege între propunerea Barrère și între ante-proiectul austriac cu restricțiunile făcute de fostul ministru de externe, eu ași prim de preferință comisiunea mixtă; pentru că dacă mi s'ar propune o moarte dată de mulțimea de cușite, și alta care se mă omoare îndată, vă mărturisesc curat, că ași primi pe cea din urmă (ilărit te.)

În adevăr, dlor, comisiunea mixtă cu dreptul de apel este numai o primă instanță și știți că mulți perd în prima instanță, dar pot câștiga la a doua; dacă însă nu am a doua instanță, și perd la prima, am pierdut totul. Aceasta este propunerea Barrère, căci ea esclude, nimicesce în fapt dreptul de apel.

Acum vin la propunerea Barrère, în amănuntele ei.

Dlor, d. ministru de externe ne ăice să primim propunerea Barrère însă cu modificări, dar totuși eu nu cred că se vor primi de Europa modificările propuse de noi.

D. ministru de externe. Reproduceți inesact.

D. M. Cogălniceanu. Propunerea Barrère ăice așa:

„Comisiunea și va redacta regulamentele interioare..... pentru ordinea lucrărilor sale, precum și instrucțiunile speciale către agenții săi, în vederea aplicării regulamentelor etc.”

Comisiunea în prima sa sesiune va proceda la numirea agenților, desemnați în art. 5, adică inspector, sub-inspector, etc. Dar să mergem mai nainte.

Totuși regulamentul interior și restricțiunile cu un caracter general și regulamentar precum sunt acele despre care se vorbesce în art. 9 al actului public dela 9 Noemvre 1865, privitor la navigațiunea dela gurile Dunărei, vor fi mai întâiu comunicate comisiunei europene și nu vor fi aplicate decât, după ce această comisiune se va fi găsit conforme cu principiile cari au servit de basă regulamentelor de față.”

Când cetii dintăiu acest articol, mi ăiceam: într'un chip indirect tot ne este dat drept de apel. Dar ea se vedem art. 9 din actul din 2 Noemvre 1865 la care ne trimite propunerea Barrère.

Ei bine, acest articol esențial nu tratează decât despre numirea funcționarilor comisiunei europene, inspectorul navigațiunei, căpitanul dela portul Sulina, care acum după actul adițional, votat mai alaltăieri, au să se numească de comisiunea europeană.

Așa dar, numai cestiunile cari țin de acest articol sunt supuse apelului la comisiunea europeană.

Așa dar, dreptul de apel este numai cu numele, numai o iluziune, afară dacă bună oară vre-o dată comisiunea mixtă, în lipsa delegatului austriac, ar face numirea inspectorului, neplăcută acestui delegat.

Dlor deputați, d. Vernescu a făcut o analiză mai specială, articol cu articol a propunerei Barrère, dar a uitat un lucru. Această propunere ăice: inspectorul va fi numit de comisiunea mixtă, sub-inspectorii vor fi propuși pe o listă de 3 nume de fie care stat riveran, pentru întinderea sa, și comisiunea mixtă va alege dintre acești trei. Ei bine, ce păcat original mai conservă acești sub inspectori?

Afară de acel că numele lor ar figura pe o listă propusă de guvernul sârb, ori bulgar, ori român, dic: ce păcat original au ei, pentru ca odată numiți să nu le păstreze măcar atribuțiile ce le revin după toate organizațiile administrative din lume. În adevăr, în ordinea ierarhică administrativă, noi scim că prefectul de prefect, primarul de subprefect. Ei bine, după propunerea Barrère, căpitani de porturi nu atâră de sub-inspectorii, pentru că sub-inspectorii au avut nenorocirea să figureze pe o listă propusă de puterile riverane, căpitani de porturi atâră de inspectorii....

D. ministru de externe. Nu se poate modifica?

D. M. Cogălniceanu. D. ministru face întreruperea că această mare, mare prescripție se poate modifica!... Dați-mi voie, sunt șase oare și voesc să las și pe alții să vorbească, prin urmare, nu pot să pun discuțiunea pe un teren atât de slab. Mă ridic mai sus! Defiez pe d. ministru de externe să-mi dovedească dacă în propunerea Barrère există un singur articol, începând dela 1 și până la 13, care se poate fi primit de d-sa, sau dacă toate aceste articole modificându se cum trebuie, mai poate rămâne ceva din propunerea Barrère! Ah! este art. 12 care dă că comisiunea mixtă și va avea reședința la Giurgiu. Acest articol, acest singur articol cred că'l vor primi giurgiuvenii (ilaritate). Sfătuesc pe onorabilul meu amic d. Iepurescu, deputat la Giurgiu, să'l primească acesta (ilaritate).

D. Iepurescu. Primesc.

D. M. Cogălniceanu. Primesci ca deputat de Giurgiu, dar nu ca deputat al României.

D. Iepurescu. Da. Dar ca deputat al României nu.

D. M. Cogălniceanu. Apoi d-lor, când toate aceste articole de sus până jos au să fie modificate, va mai rămâne vr'un articol la ordinea ăleia? Cum vedeți, d-lui însuși, d. ministru de externe, cred că a înțeles slăbiciunea tezei d-sale, și dar să venim cu un contra-proiect.

D. ministru de externe. Care?

D. Cogălniceanu. Nu este nimeni între noi, cari cunoscând drepturile și glasurile țerei, nu este om care, făcând politică să nu'l poate face, chiar espune. Eată, d-le ministru, să vi'l espun și eu: Regulamentele de poliție, de navigațiune, de supraveghiere se fac de comisiunea europeană, unde figurează delegații statelor riverane, prin urmare și al nostru.

D. ministru de externe. Cer cuvântul.

D. M. Cogălniceanu. Numai cereți cuvântul până ce voi prezenta contra-proiectului meu. Urmez: regulamentele se aplică de guvernul român și de autoritățile sale, sentințele se dau de autoritățile române și se execută în numele Regelui, asemenea angloații se numesc de guvernul nostru; eată în scurtă acest contra proiect. Mai adaug că avem și vasele noastre pentru facerea poliției, cum le-am avut și mai înainte! În adevăr, înainte am avut numai caice, acum avem și vase de război! Așa dar, nici aici n'avem nevoie de marină străină, cum ați disdv. chiar, d-le ministru, ca și înainte, în timpul domnitorilor vasali poliția pe Dunăre se făcea de noi atunci mai slab; acum vom face o într'un chip mai energic. O dată această hotărât, tot noi ne vom ocupa și de lucrările trebuitoare pe Dunăre pentru a asigura și înlesni mai bine navigațiunea. În adevăr, Austria are acum dreptul să strice Porțile de Fer; dacă Austria nu le va strica, noi ne vom înțelege cu Serbia, buna noastră vecină, și cred că ne va fi bună vecină în aceasta, și cred că vom putea convinge pe Europa la noua conferință, că cel puțin, în mai scurt timp de cât Austria, vom putea sparge stâncile danubiene aflate între țărmurile noastre.

D. ministru de lucrări publice ne spunea alaltăieri că nu poate să deschidă, fără înțelegere cu Bulgaria, canalul dela Giurgiu pentru că amenință Rusciucul să rămâie fără apă; ei bine, ne vom înțelege cu Bulgaria acolo unde ambele țărmuri ale Dunărei nu vor fi ale noastre: dela Silistra încolo, amân-

două țărmurile fiind ale noastre nu vom avea a ne înțelege decât cu noi. Vin acum a vorbi în privința supravegherei. Am vădut că congresul dela Berlin nu a voit să primească propunerea baronului Haymerle, ca supravegherea aplicării regulamentelor să fie încredințată unui singur delegat, ci și a păstrat ea singură acest drept de supraveghere. Ce dăce tratatul dela Berlin? Dăce: că regulamentele până la Porțile de Fer se vor pune în armonie cu acelea cari sunt dela Galați la Marea-Neagră. Ei bine, supravegherea și în sus de Galați se va face cum se face în josul Galațiului? Comisiunea europeană va numi în fiecare an comitele compuse de doi, trei delegați și când va constata abateri, va trata cu noi în mod diplomatic pentru înlăturarea lor (întreruperi.)

Dar nu vă place aceasta? Eată pentru ce: pentru că dv. nu voiți ca să vă puneți în contradicție, nu dăce cu angajamentele luate, dar cu adesiunile slabe, dar în realitate date, precum a afirmat și fostul președinte al consiliului, d. Dimitrie Brătianu, dăcând, cumcă notele date de d. Boerescu au putut să facă pe puteri să creadă, că sunt oare-care angajamente luate, că sunt adesiuni date la înființarea comisiunii mixte și dv. acum nu voiți să o rupeți de odată! Ei bine, luați samă că astăzi aveți puțință de a vă retrage cuvintele, căci noi vă deslegăm (aplaude.)

Noi, reprezentațiunea națională, nu voim, nu primim comisiunea mixtă supt orice formă d ta ai voi să o botezi! Astfel, ne ai face a crede că în post nu vrei să mânăci rața căci este carne, dar că mânăci lișita, care cum dăce preoții catolici, este pește (mare ilaritate.) Ei bine, națiunea nu primește nici rațe, nici lișite.

Ași putea vorbi mai multe despre propunerea Barrère, dar cred că v'am arătat destul canavaoa contra-propunerii ce ați putea prezenta. Onor, d. Stătescu este om de știință, este inteligent. D-sa a studiat cestiunea și va înțelege dar ușor din puțințele mele cuvinte, că d-sa cu inteligența d-sale poate să înfățișeze un contra proiect plin, întreg, ținând sama de interesele Europei și de drepturile noastre suverane, asupra țărmurilor și apelor noastre. Dar ni se va putea poate opune: dar ce se face cu aceea scrisoare, care fostul ministru a declarat în Senat că a fost un punct de plecare al tratativelor în care se afla la Viena? Ce se face? Proverbul român dăce: Vodă va și Hâncu ba! Țeara este Hâncu, și Hâncu nu primește (aplaude prelungite.)

D-lor, voi sfârși cum am început. Când în ziua de 10 Maiu, acum un an, în mod solemn s'a purtat pe stradele Bucurescilor Coroana României, acea Coroană pe care Regele a fost chemat ca să se rostească, cum ea să fie, și că el a dăis să fie făcută din oțelul tunurilor luate la Plevna, și Regele și țeara au înțeles, că în privința drepturilor țerei noastre, Coroana adevărată suveranitatea țerei să fie apărută cu o politică de oțel, ear nu de cositor (aplaude frenetice.)

Sunt pericole, au fost pericole pentru țeara noastră, a fost cestiunea Basarabiei; n'ați consultat pericolele, când dv. ați refuzat a o da de bunăvoie. Refuzând, am putut poate pentru un timp amicitia unei mari puteri.

Aci poate voi fi calificat de rusofil de către jurnalele austriace, cum de mai mult și sunt calificat, când voi dăce că Rusia dela Petru-cel-Mare și are pagini frumoase scrise în istoria noastră, și că dăcea a făcut în multe rânduri mari și sângeroase sacrificii pentru emanciparea noastră. Noi pentru aceasta purtăm recunoștință, dar aceasta nu ne a oprit și nu a trebuit să ne oprească când a fost vorba de a ni se lua o parte din pământul nostru, de a ne face datoria, și de a nu'l da de bună voie (aplaude.)

Apoi dacă am refuzat să cedăm națiunii aceleia, care cu sângele ei și al nostru adesea am covârșit apa, care, cum dăcea d. Lahovari, curge pe Dunăre, cum se poate crede că acum noi putem de bună-voie da chiar Dunărea? Să refuzăm dar. Și tocmai refuzând, vom arăta lumii că regatul român

nu poate primi să devie instrumentul nici al preponderanței rusești, nici al preponderanței austriace (aplaude.)

La gurile Dunărei nu putem să primim decât preponderanța europeană, pentru că numai așa această preponderanță va putea fi și preponderanță română, și Dunărea fi ind europeană, va putea rămâne și românească (aplaude.)

D-lor, sfârșesc, adăogând un singur cuvânt. Cei ce merg la biserică și ascultă sânta liturgie, aud pe preot rădicând glasul și dăcând: sus să avem inima. Cu inima sus dar să tratăm această cestiune (aplaude entusiaste și îndelung repetate!)

Varietăți.

* (Reuniunea sodalilor români) din Cluj va arangia Maiul în favorul fondului său în 31 Maiu (12 Iunie) în grădina la „Capul Turcului” (Török-fő).

* (Vărsat). În comuna Șibot grassează între copii dela 1 Maiu a. c. epidemia de vărsat. Până acum au murit 35 copii și sunt încă o mulțime de copii bolnavi. Și de și se bolnăvesc copii și cei mai mulți mor. Nu se poate prevedea încetarea acestui morbid epidemic. În comunele vecine nu s'au ivit nici măcar un cas de epidemic.

* (Loterie de expozitiune în Triest.) 1000 nimeritori-Florini 213,500 Nimeritoriul principal 50,000 fl. O soarte costă 50 cruceri. Pentru primirea traficului de sorți se poate cine-va îndrepta numai decât la *despărțământul de Loterie* al expozitiunii triestine Piazza Grande Nr. 2 în Triest.

Loterie.

Mercuri 7 Iunie n. 1882.

Brünn: 56 57 16 40 26

Bursa de Viena și Pesta

Din 6 Iunie n. 1882.

	Viena	B-pesta
Renta de aur ung. de 6%	119.75	119.60
Renta de aur ung. de 4%	88.30	88.52
Renta ung. de hârtie	86.25	86.40
Imprumutul drumurilor de fer ung.	134.25	134.75
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	91.—	91.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	110.75	119.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	96.—	96.25
Obligațiuni ung. de rescumpărarea pământului	97.75	98.—
Obligațiuni ung. cu clausulă de sorțire	97.50	97.50
Obligațiuni urbariale temeșane	97.50	97.50
Obligațiuni urb. temeș. cu clausulă de sorțire	98.50	97.—
Obligațiuni urbariale transilvane	97.50	98.25
Obligațiuni urbariale croato-slavo-nice	99.—	—
Obligațiuni ung. de rescumpărarea decime de vin	96.50	96.75
Sorți unguresci cu premii	118.—	118.—
Sorți de regularizarea Tisei	109.40	109.50
Datorie de stat austriacă în hârtie	76.50	76.45
Datorie de stat austr. în argint	77.20	77.45
Renta de aur austriacă	94.4	94.20
Sorți de stat dela 1860	130.20	130.—
Acțiuni de bancă austro-ung.	823.—	822.—
Acțiuni de bancă de credit ung.	318.75	317.—
Acțiuni de credit austr.	323.75	325.3
London (pe polița de trei luni)	119.85	120.—
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina”	—	99.30
Argint	—	—
Galbin	5.67	5.65
Na oleon	9.52 1/2	9.52
100 marce nemțesci	58.55	58.55

CONCURS. [89] 2—3

Comitetul Asociațiunei pentru sprijinirea învățăceilor și sodalilor români

meseriași din Brașov publică următorul concurs: Devenind vacante două ajutoare de câte 50 fl. v. a. pe an, din cele destinate pentru învățăcei români cari se vor apleca la una din meseriile: de postovar, mașinist, argășitor pălărieri, cordoner, clopotar, compactor, croitor, și brutar, se publică concurs.

Suplicele pentru aceste ajutoare sunt a se adresa la subscrisul comitet până la 30 Iulie 1882 proveđute:

1. Cu estras de botez din care să se vadă că este român și că posedă etatea de 14 ani;

2. Atestat de școală din care să se vadă că a parcurs 4 clase normale și pricepe încâtva limba maghiară sau cea germană.

3. Revers dela părinți sau dela Tutorii copilului, că vor a lăsa copilul să învețe meseria pentru care a concurs.

4. Un exemplar din contractul încheat cu vre un Măestru din Brașov pentru vre una din meseriile de mai sus din care să se vadă, că copilul se află la meserie de cel puțin o lună de zile.

Comitetul asociațiunei pentru sprijinirea învățăceilor și sodalilor români me serieași.

Brașov 18/30 Maiu 1882

B. Băulescu m. p., I. Bozocanu m. p.,
preș. not.

Nr. 11. [85] 3—3

EDICT.

Stefan Dumitru Dicu, de religiu-ne gr. orient. din Săcel, comitatul Sibiiului, carele de trei ani au părăsit cu necredință pre legiuita lui soție Maria n. Dumitru Dic tot de acolo fără a se sci ubicațiunea lui prin aceasta să citează a să prezenta în restemp de un an și o zi dela prima publicare a acestui edict înaintea subscrisului for matrimonial în persoană sau prin un plenipotentat, căci la din contră se va decide procesul urdit de socie sa încontra și în absența lui.

Sibiiu 12 Ianuarius 1882.

Oficiul protopresbiterial gr. or. al tractului Săliștei, ca for matrimonial de I instanță.

Nr. 2568 civ. 1882. [90] 1—3

Publicațiune.

Tribunalul reg. din Elisavetopole aduce la cunoscință publică, că asupra admisibilității comasării generale a hotărului **Ernea săsească** s'a pus termin de pertractare ziua dela **16 August 1882 la 9 oare înainte de ameați în locuința judei comunal din Ernea săsească**; pe când sunt avisați toți posesorii cu adausul, că părțile cari nu se înfățișează, se consideră ca învoite cu comasarea — și că exemplariul cel dintăiu de petițiune se poate vedea la acest tribunal regesc.

Din ședința tribunalului reg. din Elisavetopole ținută în 30 Maiu 1882.

(L. S.)

Henter m. p.,
notar. Nagy m. p.,
presid.

Loterie de expozitiune în Triest.

1000 nimeritori în preț de 213,550 de florini.

Nimeritorul principal în aur sau florini bani gata **50,000 fl. v. a.**

Nimeritorul al doilea în aur sau florini bani gata, **20,000 fl. v. a.**

Mai departe nimeritori diversi de câte **10,000**, apoi de câte **5000**, **3000**, **1000**, **500**, **300**, **200**, **100**, **50** și **25 florini.**

Fie care soarte costă numai 50 cruceri.

Sorți se capătă în toate schimbătoriile, traficele c. r. de tabac, colecțiuni de loterii din monarhia austro-ung. și la *despărțământul de loterie* de expozitiune triestină (Piazza Grande Nr. 2) în Triest la care au a se adresa toate persoanele care vor a se ocupa cu traficul de sorți.

[91] 1—3